

RE-FORMATIO

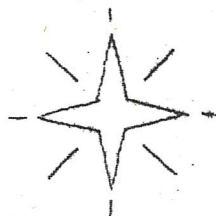


MEDDELELSER OM KIRKELIG
FORNYELSE I DANMARK

AF EN HELLIGTREKONGERS- PRÆDIKEN

6. årgang nr. 8

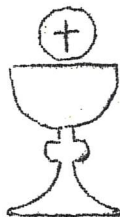
Julen 1963



Du må have mere end ordet om
J e s u s . Du må have J e s u s selv. De
vise fra Østerland kom længere end til at søge og spør-
ge efter den frelser, der var født, de kom længere end
til skriften og de skriftkloge. "Da de havde hørt kon-
gen og hans skriftkloge, så drog de videre, hvor stjer-
nen, som de havde set i øster, gik hen for dem, indtil
den kom og stod ovenover, hvor barnet var, og så blev
de såre meget glade, og de gik ind i huset og fandt bar-
net med dets moder Maria og faldt ned og tilbad det og
oplod deres gemmer og ofrede guld, røgelse og myrrha".

Da de var komne så vidt, var al søgen og spørgen for-
bi, thi de havde fundet, hvad de søgte; så
havde de fundet mere end skriften, mere end
stjernen, thi de havde fundet h a m , om
hvem stjernen havde varslet, de havde fun-

det den levende
frelser Er du kom-
met så langt, at du har set
stjernen stå ovenover
det sted, hvor
frelseren, den
levende frel-



IHS

ser er? - Det er vor dåb og vor nadver - til din dåb, til nadverbordet er det, at ordet skal lyse dig hen som den klare julestjerne. Over din dåb og nadvere, der er det, at ordet skal stå oven over og funkke som en underfuld stjerne og varsle for hver en spørgende sjæl: her er Jesus din frelser; der ligger han svøbt i defattede klæder, fuld af nåde og kærlighed til hver en fortabt syndersjæl. Og det ved jeg, at sådan har ordet, som bliver forkyndt på dette sted, bestandig vinket hver en spørgende sjæl hen til dåb og nadvere; det ved jeg, at sådan har det ord, som er forkyndt i denne jul, stået som en julestjerne oven over vor dåb og nadvere og vinket om, at der er stedet, hvor frelseren er; der kan du finde, hvad du søger, der kan du finde svar på det, du spørger om. Du spørger om en frelser - i dåb og nadvere, der er svaret: "Dine synder er dig forladte" (Ap.Gern. 2,38). - Du spørger om, hvordan du skal frelses fra døden? - i dåb og nadvere, der er svaret: "Du har evigt liv" (Joh. 6,54).

Er du kommet så langt, min broder eller søster, så du har set ordet lyse som en stjerne over din dåb og din nadvere? Ja, kære sjæl, så er du kommen et godt stykke frem på vejen, men du må dog længere fremad. De vise blev ikke stående og så på stjernen, der stod oven over, hvor frelseren var, "men de gik ind i huset og faldt ned og tilbad frelseren og åbnede deres gemmer og ofrede det bedste, de havde". Sandelig, det er ikke nok, at du er kommet så langt, så at du ved, at ordet er stjernen, som skal lyse over vor dåb og nadvere, og at dåben og nadveren er stedet, hvor frelseren er; det er ikke nok, at du har denne kundskab, denne oplysning; deri er dog ingen fred for din sjæl. Men du må gå ind i huset, ind i din dåbsnåde, ind i nadverens nåde, ind til din frelser og tro ham og tage ham, som dér er lagt til dig, og falde ned for ham og tilbede ham som "den yndigste rose", som "den kosteligste perle", som elskerens tilbeder den elskede, du må gå ind i din dåbsnåde, ind i din nadvernåde og åbne dit hjertes gemme for din frelser og ofre ham det bedste, der kan gemmes i

et menneskehjerte. -

Du må ofre ham hjertets guld, og hjertets guld, det er troen..... så du med hele din sjæl lægger dig ved frelserens fødder og tror: han er min frelser, han er min broder, og jeg er et Guds barn. Og så må du ofre ham hjertets røgelse, og hjertets røgelse, det er glæden over al denne nåde. Hjerteglæden over, at vi har en sådan frelser det er den røgelse, der stiger op til himmelen med en dejlig lugt for vor frelser. - Og så må du åbne dit hjertes gemmer og ofre ham hjertets myrrha - og hjertets myrrha, det er forsagelsen af alt, hvad der hører djævelen til - begrave med Kristus al djævelens løgn, alt det djævelske hovmod og selvretfærdige væsen og alle djævelens gerninger - thi myrrha brugtes ved begravelser, og "du er jo begravet med Kristus ved dåben til døden på det, at du skal vandre i et nyt levnet". (Rom. 6,4). Denne alvorlige forsagelse, det er myrrha, som frelseren kan lide, men det må være den ægte forsagelse, ikke blot den udvortes forsagelse af nogle enkelte udvortes ting fra det gamle liv, men hjertets forsagelse, så du af glæde over hans nåde doder og begraver alt det gamle derinde i hjertet, da kommer det nye levnet, thi "fra hjertet udgår livet". - Er du kommet så langt, min broder eller søster? - ja, så er du kommet langt. Thi så har du fundet fred og frelse for din sjæl.

Vilhelm Beck.

(Citeret fra "Nyt og gammelt", en postille. 5. oplag 1913. Fremhævelserne er alle forfatterens egne. P.U.)



KOMMENTAR

LOMMEFORMAT

eller

KIRKEUDGAVE

Endnu kan man, skønt også det vel bliver sjældnere og sjældnere, ved konfirmationer og bryllupper høre det sagt til unge mennesker: "Tag Jesus med jer". Jeg tvivler ikke om, at den, der bruger denne vending, mener noget med den. For ham eller hende er det en sætning med bedste indhold og af største betydning. Vedkommende tænker måske på den faste morgen- eller aftenvagt med stadig bibellæsning og bøn eller på et godt kristeligt kammeratskab og venskab, der er i stand til at holde én fast, hvor andre skrider eller glider. Måske tænkes der også på at gå ud i verden med Jesu sindelag, hans tro og trofasthed.

Det kan være sagt i den bedste mening og i største alvor. Men hvad forbinder mon i mange tilfælde - måske de fleste - de unge med en sådan hilsen? Jeg er ikke itvivl om svaret: Ikke ret meget, faktisk slet intet. De kan naturligvis nok høre, at det er velment sagt, men de forstår alligevel ikke, hvad der ligger i ordene, fordi de simpelthen ikke har nogen baggrund derfor. De holder pænt masken, mens hilsenen bliver afleveret, men deres øjne er tomme, for de kender ikke eller vil ikke kendes ved bibellæsning og bøn, kristent venskab og Jesu sind. Hilsenen går dem over hovedet, fordi de ikke kender til den med hjertet.

Men det er nok også et spørgsmål, om man overhovedet skal bruge denne vending, der let bliver forslidt, utidsvarende og intetsigende, i hvert fald som landet i dag ligger. Det er nemlig et stort spørgsmål, om det overhovedet er en bibelsk vending. Mig bekendt er der ikke no-

getsteds i Ny Testamente tale om "at tage Jesus med". Den vending forudsætter jo i virkeligheden, at Jesus skulle være en løs genstand, som man kan tage med sig, hvis man har lyst eller mener, det kan være til gavn. Nej, i Ny Testamente er Jesus en fast størrelse, dvs. en ganske bestemt skikkelse. Derfor hedder det da også: "Kom og se" (Johs. 1,39) og "Kom og følg Mig" (Mark. 1, 17), henholdsvis for at se hans sted og gå hans vej. Evangelierne taler om at modtage Kristi liv og dele det. Paulus kan tale om at iføre sig Kristus, og han taler om at være "i Kristus", så kirken som "Kristi Legeme" altid er tænkt med. Ny Testamente taler ikke om "at tage Jesus med", men derimod udfordrende og indtrængende om at modtage Kristus, at blive optaget i Ham, nemlig i hans kirke og i den følge Ham efter. Evangeliets kald til efterfølgelse gør Jesus i "lommeformat til en umulighed. Ny Testamentes Jesus foreligger i "kirkeudgave", dette forhold kommer derfor også til at bestemme indholdet af Kristi efterfølgelse.

Dåben kalder os til efterfølgelse på to måder: Som gudsfolket og som gudsmennesket. Dåben gør os til Guds pagtsfolk, så vi ikke længere tilhører os selv og derfor heller ikke længere kan leve for os selv. Vi er kaldet til at være gudsfolket, ja, Kristi legeme her på jorden. Efterfølgelsen består derfor i: At være menighed. Det er bundukristeligt at forsøge at leve et individualistisk kristenliv, hvor jeg passer mig selv og lader de andre passe sig selv. Fra og med dåben er jeg hørt op at være min egen, så må jeg også høre til dér, hvor Gud satte mig - i hans folk. Vi trænger meget til at lære at være menighed, at forsamles som gudsfolket, når og hvor det samles. Det betyder død over vores "kristelige" privatreligion og død over vores dovenskab og selskabelighed.

Dåben gør os til gudsmennesket, så jeg med alt mit tilhører Gud som hans ejendom. Dette gør ikke vort liv snævert, det vider det tværtimod ud. Hele mit menneskeliv lever jeg af Guds nåde og til Guds ære. Jeg kan ikke møde noget, der er uden for Gud. Jeg har brugsret til alle de skabte ting, så intet her må være mig fremmed, men ejeren er Gud, og jeg skal stå til ansvar for såvel ret brug som misbrug. Og dernæst skal jeg lære at tage alt af Guds hånd, tro, at Gud har en finger med i spillet, selv om jeg ikke kan forstå spillet gang. Jeg

er med mit liv i Guds hænder. I dåben tog han imod det og indviede det til det evige liv gennem døden. Derfor lever jeg frimodig og glad, også under modgang og verdens mange stød. Altsammen hører det ind under dåben, og altsammen er det med til at fuldende den gerning, som Gud begyndte med mig i dåben.

Ordet er det levende, forkyndte ord, gudstjenestens prædiken. Ordet kan ikke blive ordet for os, medmindre det prædikes os; derfor kan vi heller ikke holde rigtig gudstjeneste uden ordets prædiken. Prædiken er en fast del af vor gudstjeneste, og således må den også være en fast bestanddel af vort liv. Jeg har ikke ordet, men jeg kommer for at få det givet. Efterfølgelsen er det at løbe efter Guds ord, som det forkyndes og dermed når også mig.

Det levende ord vil nå det levende menneske, som sidder på kirkebænken. Det vil nå mig og vinde mig for sig. Derfor pakker det sig ikke ind i blødt vat, men det går lige på. Det vil vække mig, ruske mig op, sætte mig i gang, forkynde mig Guds gode vilje og Guds konkrete vilje. Jeg råder ikke over det, men det vil råde mig. Derfor er der altid salt i det, derfor er det så nærgående. Hver gang kalder det mig til afklaring og afgørelse. Det viser mig, at jeg ikke er færdig, men endnu er undervejs. Hver gang kalder det på mig, at jeg ikke skal komme bort fra vejen, som jeg så let gør, kalder til omvendelse og beslutning.

Nadveren er den store glæde og hvile i gudstjenesten, stationen, der forkynder Guds kærlighed til den enkelte af os og forligelsen med hele verden. Nadveren er for os den åbne dør ind til selve gudsriget, men samtidig er den et åbent vindue ud mod hele Guds verden. Når vi derfor fejrer nadverens fest, kan vi ikke gøre det andet end med vor lovsang og bøn. I lovsangen forener vi os med hele skabningen i pris til Gud for skabelsen og frelsen. I bønnen modtager vi med tak alle Guds gode gaver, åbner vi os for Kristus, der rummer dem alle, og træder frem for Gud stedfortrædende for andre mennesker, ja, for den hele verden. Lovsangen løfter sig mod den åbne himmel, og bønnen strækker sig ud imod den åbne verden.

Det er derfor, at vi, i stedet for at sige "tag Jesus med", siger: "Kom og se, kom og vær med, kom og følg den Herre Kristus". Vi tror ikke, at vi som ingen-

ting kan tage Jesus med os, men vi tror, at dér hvoret menneske med gudsfolket følger Jesus efter, dér går han også vejen med os.

I sin bog "Liturgy and Society" gør Father Hebert opmærksom på et interessant forhold, at børn af evangeliske familier (altså vækkelseskrede) ofte senere føres bort fra religion: En minoritet følger i de fromme forældres spor, men majoriteten bliver ligeglad med og ligegyldig for. De anglo-katholske (højkirkelige) familier synes at stå bedre i denne henseende. Grunden dertil er klar, siger han. Den evangeliske er blevet oplært til at grunde alt på personlig oplevelse, men den katholske finder i den sakramentale tilbedelses objektivitet noget uafhængigt af hans erfaring og før den. Han har lært at glemme sig selv og tro på en sandhed. Smertelig erfaring siger, at det ikke er anderledes hos os. Dette "tag Jesus med" kommer til enten at kvalme eller svæve frit i luften. Der er anderledes hold i det bibelske: Kom og se, kom og følg og vær med!

Derfor er al ægte liturgi i pagt med både ånd og tid. Den ejer dette bibelske, og desuden har den det, som moderne ungdom spørger efter, som det kommer frem ved de særlige ungdomsgudstjenester, vi af og til hører om, at man ikke spises af med et tilfældigt uddrag eller opkog, men man drages ind i noget, der står fast, som man kan leve i, og derfor også kan leve af og med og for.

B. Riisgaard,
Rimsø.

B E D E U G E N F O R  K I R K E N S E N H E D .
1 8 . - 2 5 . J A N U A R .

Jesus bad for kirkens enhed Skærtorsdag aften. Af enheden skal verden tro, at Jesus er Guds Søn. - Vi lever stadig i kirkesplittelsens synd, lever mod Guds vilje.

Boder De sammen med Jesus for enheden? - Er De, som protestant med til at bekende vor skyld i kirkens fortsatte splittelse? - Er De med til at takke Gud for de andre dele af kirken, som bedre end vi har fastholdt f.eks. at Gud virkelig er blevet menneske, ægteskabet til døden skiller ad?

Teologiske bidrag (8)

ET HØJKIRKELIGT EMBEDSSYN

(fortsat fra s. 158)

Disse ting om det romersk-katholske og det evangelisk-lutherske være nu sagt for at klargøre linierne i den via media, som højkirkeligheden, hvor den virkelig vil være sig selv tro, betegner.

Vi har allerede indledningsvis berørt embedssynets formelle sider og skal nu forsøge at skitsere dets teologiske placering på kristologisk baggrund i den lære om kirken, som det højkirkelige syn repræsenterer, og hvori vi mener, at såvel den evangelisk-lutherske som det efter vor mening umisteligt katholske har sin plads.

Da vi må afvise ethvert kristendomssyn, der eksistentialistisk forkorter evangeliet ved at nægte åbenbaringens og frelsens karakter af et historisk indgreb i menneskeslægtens og den enkeltes liv til evig forløsning, fastholder vi den oldkatholske lære om gudmenneskets paradoksale under i Jesus af Nazareth, og dermed også hans enestående sakrale embedsfunktion i pagtsfolkets historie som grundlægger af en ny pagt mellem Gud og det nye Israel. Herved kan vi på grund af inkarnationens virkelighed ikke undgå at forstå nåden både som favor Dei og som en form for gratia infusa, omend dette for os i højere grad kommer til at stå i forløsningens end i forsoningens perspektiv på grund af sin centrale kristologiske koncentration.

Det vil videre sige, at vi må sige "ja" til Chalcedonense fra 451, hvor forholdet mellem Kristi to naturer afhandles ikke som noget for spekulationen tilgængeligt; men som det under, der påkalder tilbedelse, og hvis mysterium man kun kan indkredse ved at lade sin tanke bevæge sig i baner, der hverken forgriber sig på underets virkelighed eller på dets uforklarlighed. Jeg minder om chalcedonenseformelen, der jo siger om Kristi to naturer, at de hverken må opløses eller skilles - ej

heller sammenblandes eller forvandles.

Hvad enten nu Luther har tolket formelen filosofisk rigtigt eller ej, så er hans kristelige intention ret, når han altid kun vil tale om den hele Kristus og een Kristus-gerning, hvori der på een gang er sand Gud og sandt menneske, såvel i den mod Gud - som i den mod mennesker vendte side af gerningen. Personen må ikke løses fra gerningen. Det er derfor også uberettiget at føre den gammel-testamentlige embedsdeling videre i det kirkelige embede i skikkelse af munus duplex eller triplex - og således atter adskille det, Kristus har forænet; ligesom hans forhold til sit folk på jorden ikke er karakteriseret ved Kristus-repræsentation i embedsbæreren; men ved sakramental iboen under Åndens frie, levendegørende magt - og under velsignelse fra hans egen ypperstepræstelige offertjeneste for Faderen i Himlen. Dette betyder på een gang hævdelser af det almindelige præstedømme og af det særlige som en af Gud villet struktur i kirken.

Omtalte kristologiske fundament, der tilgodeser den gammel-testamentlige embedsopdelings opfyldelse og fuldkomne forening i Kristus, udgør et syn på kirken som corpus mysticum Christi, der ikke tillader nogen isoleret fortsættelse i embedet af hans menneskeligheds sakramentale funktion med en dertil hørende embedstheologi i det præstelige sonoffers tegn; men orienterer embedsopfattelsen i retning af en sendelsesbemyndigelse fra den opstandne og levende Herre til verden og til kirken - med nådens ord og sakramenternes gudsgerninger til vor frelse. En sendelsesbemyndigelse, der på een gang kun er at hente i den præstelige rækkefølge af vielser og samtidig dog ikke giver den art af karakter indelebilis i habituel forstand, der på romersk-katholsk grund placerer præsten som en alter Christus over for lægfolket og gør dettes delagtighed i det nye gudsfolks præstelige funktioner problematisk, i bedste fald kun middelbart under embedets mellemkomst, således at i virkeligheden hierarkiet alene betegner den synlige kirke. Den romerske opfattelse gør jo præsten i embedsfunktion - uafhængig af hans personlige kvalifikationer eller mangel på sådanne, når han virker med den rette intention - til en personlig nådemeddelelse, hvilket selvsagt ikke må forveksles med den i visse protestantiske kredse udbredte tendens til at dyrke per-

sonlighedens nådemiddel, hvilket er noget ganske andet.

Ovenanførte medfører nu ikke, at vi fra højkirkelig side vil bestride, at embedet betegner en Kristus-repræsentation i kirken. Den er bare tænkt anderledes, ligesom anbragt på et andet sted og af en anden art i frelsesværket. Der, hvor kirken i deling af præst og lægfolk for de romerske teologer bliver et afbillede af frelsens nødvendige komponenter i nådegave og fri vilje, betegner vor stilling et syn, der i præstens embede ser en forening af noget guddommeligt og menneskeligt, der organisk hænger sammen med det menneskelige i kirken overhovedet, - og tillige på en særlig måde - ikke ejer magt over Kristi krop til at frembringe forvandlingens under på alteret, - men har den opstandne og himmelfarne ypperstepræsts forjættelse over, at HAN selv ved sin Ånd vil stå bag sin sendte tjeners virke i sin kirkes tjeneste, og selv gøre sit evige offers velsignelse nærværende i messen - ikke som et offer, vi eller hans kirke kan bringe Faderen til soning og gavn for levende og døde til bedring af forholdet mellem Gud og os -; men som en konkretisering af det evige Golgathaoffers gave, hvoraf vi kristeligt skal leve, og hvori han bærer os frem for Faderen som en del af sit eget til Faderen evigt ofrede liv. Mens den romerske præst siges ved sin ordination at få potestas consecrandi og en character indelebilis af habituel natur som en potentia, han ved sin intention skal og kan aktualisere, foretrækker vi at tale om en promissio consecrandi og en character indelebilis af mere formel funktionskarakter, der ikke gør præsten til et andet menneske - omend den stiller ham under en særlig forjættelse. Vi kan og må også sige: Een gang præst - altid præst; men måske mere som noget i retning af altid at være sendt og sat til at være det.

Dette her drejer sig ikke kun om theologiske, subtile distinktioner; men om afgørende ting, der har betydning for embedets forhold såvel til menigheden, som antydning, som til de nådemidler, det er sat til at virke med. Synet muliggør på een gang en hævde af kirkens substans og en position, der fuldt ud respekterer den guddommelige suverænitæt og Åndens frie virke i Guds kirke. Man har, som nævnt, i nyere embedstheologi prøvet at skildre forholdet sådan, at Kristus selv er som hånden, og embedsbæreren som værktøjet i hånden under

gerningens udøvelse. Man må jo tage sig i agt for, at værktøjet ikke bliver til en kunstig hånd i stedet for.

Det kan blandt andet ses i spørgsmålet om kirkens læreembede, der jo kan emanciperes i en sådan grad, at det i virkeligheden kun er den retteligt indviende præst, der kan læse og forkynde evangeliet på fuldgyltig måde, at Helligånden så at sige virker gennem embedsnåden alene -, og at det under en latent forudsætning om, at den kristne sandhed dog kan udtrykkes bindende i adækvate begreber, kan tendere mod læreembedets ufejlbarhed - og sagens tilspidsning i en papalistisk teori. Over for dette må vi sige, at evangeliet ikke beror på, hvem der forkynder; men hvad der forkyndes. Og at det selv i den retteligt viende præsts mund altid er underkastet Helligåndens levendegørende vilkårlighed "ubi et quando visum est Deo"; - at det selvsagt kan virke overalt, hvor det overhovedet lyder, samtidig med at det dog selvfølgelig i sit begrebsmateriale er sagligt bundet til apostolisk tradition. Dette hænger sammen med, at sandheden jo ikke primært er en række sandheder om de højeste ting, formidlet til os gennem vor Herres profetiske virksomhed, ligesålidt som den kun er et ord om syndernes forladelse, udvirket som et resultat af Hans liv og død. Men sandheden er en levende, handlende person, vor opstandne Herre selv, med al den reservation og vilkårlige suverænitæt, der ligger for os heri.

Endvidere kan forholdet ses deri, at Kristus-nærværet i hostien selvfølgelig ikke må underordnes embedets Kristus-repræsentation. Præsten ligger ikke på den måde inde med magten over Kristi legeme, så han vilkårligt - omend i deprekativ form - kan lægge Kristus frem for Gud og mennesker. Men han fungerer under Herrens eget tilsagn om, at han, når han står i embedsfunktion, må være garant for menigheden om, at her er ret og validt sakramente; her er den hellige, katolske kirke i virksomt kultisk liv ved Jesus Kristus, vor Herre; her er absolutionen som en stemme de coelo sonans - og ikke kun en form for brødrenes indbyrdes trøst under henvisning til evangeliet i almindelighed.

Som det vil forstås af det allerede anførte, er det højkirkelige embedssyn katolsk derved, at det ser det særlige præsteembede som udtryk for Kristi vilje og som noget, der hører med til den stridende kirkes væ-

sen; fremdeles deri, at dette embede ikke meddeles gennem kirken som sådan, men gennem rækken af embedsbærere tilbage til Kristus selv, gennem en successionsbundet ordination, der giver en bemyndigelse, der vel i højere grad må karakteriseres ved promissio end ved potestas, og som i hvert fald ikke subordinerer Kristi nærvær i sakramentet i forhold til hans repræsentative nærvær i embedet. Noget sådant ville være et misforhold i faktorernes indbyrdes stilling, såsandt som frelsen i Kristus ikke kun er noget udefra - gennem historien traderet - kommende; men altid også er noget, der skal levendegøres af noget "senkrecht von oben" kommende.

Derfor er det højkirkelige embedssyn også evangelisk-luthersk deri, at det kan bestemme embedet som ministerium Verbi. Når man vel at mærke forstår "Verbum" ret; - ikke alene om evangelieforkyndelse; men om hele den frelsesvirkelighed i ord og handling og personligt nærvær som Guds Ord i Kristus er. Embedet er indstiftet af Gud, ikke alene til sikring af bindingen til "ydre ting" som midler (mod sværmeri og spiritualisme); men fordi Kristus-nærværet i kirken stadig er sakramentalt formidlet som en håndgribelig gave, der rækkes os udefra gennem historien - og ovenfra ved Åndens formidling og levendegørelse.

Når embedet er ministerium Verbi, er det derfor heller ikke ensidigt at forstå hverken i den mod mennesker eller i den mod Gud vendte funktion. Hvor Kristus er inkarneret, er der altid både en anthropomotiv og en theomotiv side. Og når oblaten bliver hostie og vinen Kristi sakramentale blod, så står præsten i en kultisk funktion på een gang som Herrens repræsentant for folket - og som folkets for Gud. Dette er selve den præstelige funktions nerve, der også skal gøre ham til Kristi sendebud og folkets forbeder i sognets daglige liv.

Trods den begrænsede plads håber jeg, at karakteren af og motiveringen for et højkirkeligt embedssyn er trådt frem - tillige med indtrykket af, at synet på een gang virkelig er katolsk - uden at være romersk; og at det også er evangelisk - uden at være ensidigt protestantisk.

(Af nyere litteratur kan der henvises til: En bok

om kyrkans ämbete, Uppsala 1951, Per Erik Persson: Kyrkans ämbete som Kristus-representation, Lund 1961, og de relevante afsnit i Edmund Schlink: Der kommende Christus und die kirchlichen Traditionen, Göttingen 1961, og Evangelium og Sakramente (festskrift til K. E. Skydsgaard), København 1962).

O. Lund Pallesen,
Kgs. Lyngby.

HVAD VENTER FOLK AF KIRKEN ?

"Vi må have klar besked, det haster. Vi er mange, der er lede og kede af vor kirkes ubegrænsede rummelighed, der grænser til foragt for evangeliet, som det lyder i N.T.". Således skrev en mand for en tid siden i et læserbrev i Kristeligt Dagblad, og han har så afgjort ret. I den senere tid har jeg stillet mange mennesker - kirkelige såvel som ukirkelige - over for spørgsmålet: "Hvad venter De af kirken?" Det følgende er i nogen måde resultatet deraf og ikke dikteret af ond kritik, men af kærlighed til vor kirke.

For nogen tid siden deltog vi i bispevielsen ved hjælp af fjernsynet. Vi hørte alle de store, stærke og ansvarsfulde ord, der blev talt og læst - oplevede hele den højtidelige handling. En sagde til mig: "Man kan næsten ikke forstå, at nogen tør gå ind under alle disse ord og sige ja til at være biskop". Selv hæftede jeg mig især ved ordet om, at en biskop er sat til at "vogte Guds hjord", og jeg tror, vi var mange, der af hele vort hjerte bad for den nye biskop og hans ansvarsfulde gerning. Få dage efter læste jeg følgende: "De dan-

ske biskopper er en slags kontorchefer i den kirkelige administration, og de har ikke den fjerneste kompetence til at rotte sig sammen i et bispekollegium og udtale sig på den danske kirkes vegne. Ingen kan tale på kirkens vegne og tolke kirkens røst". - Højtidelig bispevielse - ordene: "Sat til at vogte Guds hjord" - og så ikke andet end en slags kontorchefer, der i virkeligheden ikke har noget at skulle have sagt - var dette da ikke at gøre nar ad det hele - gøre nar af hele Guds menighed - og var det sandt? Nej, og atter nej! Ifølge N.T. og hele kirkens historie er det ikke sandt. Biskopperne har bl.a. det meget tunge og afgørende ansvar at give kollats og at nægte at give kollats, og uden dem kan ingen blive præst i den danske folkekirke. For mange mennesker er det et spørgsmål, om vore biskopper har gjort sig dette ansvar klart. En dame sagde en dag til mig: "Jeg bliver mere og mere åndelig forvirret, for der bliver snart sagt pillet ved alt og sat spørgsmålstejn ved alle kristne sandheder. Kirken må da stå for noget?" Nogle mødre havde været i studiekreds bl.a. for at høre om de forskellige kirkelige retninger og var temmelig forfærdede. Præsten havde sat spørgsmålstejn ved barnedåben, ved det evige liv og været betænkelig ved, at de lærte deres børn at bede aftenbøn. Igen blev der spurgt: Hvad står kirken for? For hans eget vedkommende var svaret: Ingenting! Jeg lod engang spørgsmålet gå videre til en biskop. Han svarede: Kirken står for trosbekendelsen. Altså må vi kunne forvente, at ingen får kollats uden at gå ind for den trosbekendelse, på hvilken præsten søndag efter søndag døber de små børn på. Efter dåben lægger præsten hånden på barnets hoved og beder Fadervor. - Den trosbekendelse, som præsten søndag efter søndag stående for alteret eller på prædikestolen bekender sammen med menigheden.

Biskoppen har det tunge ansvar at give kollats og at nægte kollats. Han er sat til at vogte Guds hjord, og til hjælp i denne gerning har han provster og præster. For os i Guds menighed er han og de mere og andet end kontorchefer, og det venter vi af dem, de gør sig klart. "Så giv da agt på jer selv og hele den hjord, i hvilken Helligånden (ikke kirkeministeren) satte jer som tilsynsmænd (bemærk ordet!), for at I skal vogte Guds kirke, som han købte med sit eget blod", si-

ger N.T.

Luther siger: "Kirken er der, hvor ordet lyder og sakramenterne rettelig forvaltes". I radioen var der en rundbordssamtale om alterets sakramente. Der blev gjort opmærksom på, at en præst ifølge dansk kirkelov ikke må uddele uindviet brød og vin og skal sørge for, at der ikke indvies eet stykke brød mere og een dråbe vin mere, end der bruges. Dertil svarede en biskop, at man nu af praktiske grunde havde forladt dette, og altså, når brødet slap op, fortsatte med at tage brød af æsken, der stod på alteret. I det borgerlige liv er lov og grundbestemmelser retsgyldige og må vel være det i ikke mindre grad inden for kirken. Dertil kommer, at det - så vidt jeg ved - er ren romersk lære og praksis, at alt brød, der står på alteret, er indviet, når indstiftelsesordene har lydt, og at det jo er en af grundene til, at det tiloversblevne brød opbevares, og at det er luthersk lære, at kun det brød og den vin, præsten løfter i sine hænder, når indstiftelsesordene lyder, er Jesu Kristi legeme og blod. Luther fradømte endog engang en præst kjole og krave, fordi han under en altergang havde givet en altergæst uindviet brød. - Ved samme lejlighed - i radioen - sagde en højkirkepræst, at han altid stille og ubemærket indviede mere brød, om det slap for tidligt op. Hvorfor stille og ubemærket? Jeg glæder mig altid, når præsten gør det, så det kan høres. Det understreger den hellige handling og får os til at besinde os på, hvad det er, der sker i altergangen. I en tale ved en konfirmandaltergang understregede en præst, at det var et mindemåltid - længere kom han ikke - trods Guds ord: Det er!

Med hensyn til skriftemålet er der præster, som er betænkelige ved at høre på det, skønt de er bundet til det ved deres præsteløfte og altså burde give folk en naturlig lejlighed til at gøre brug af det, om de ønskede det. Det er jo i vor kirke frivilligt. Der er givet anvisning på det bag i salmebogen, og der burde som f.eks. i England gives meddelelse om, når præsten er at træffe i kirken for skriftemålssøgende.

Ifølge Kristeligt Dagblad har en præst udtalt, at "det er noget vrøvl at forlange kirkerne åbne og at sige, at de til hverdag er mere hellige end andre huse. De er kun hellige, når der holdes gudstjeneste i dem." Vinder den slags udtalelser om et indviet Guds hus indpas,

er det ikke så underligt, at stedets hellighed ikke respekteres. En anden ting er, at det burde være en selvfølge, hvadenten der kom mange eller få, at der hver eneste dag var gudstjeneste i vore kirker med forbøn for hele det lidende arbejdende folk i sognet samt tak og tilbedelse for Guds kærlighed. Kirken plantet midt i hverdagen. Vi bliver flere og flere ud over landet, der bliver mere og mere betænkelige ved vor kirkes rummelighed, mangel på respekt for det hellige og ved det at kirkeministeriet for os at se mere og mere tager føringen. Måske har Bartholdy ret i, at folkekirken synger på sit sidste vers.

En bestemt fløj inden for kirken tager afstand fra kirkelige symboler, messeklæder og lignende og begrundet med, at folk er imod det, og at det virker afskrækkende på folk, men dette kan jo ikke være rigtigt - tværtimod. Dersom folk er imod symboler, hvorfor melder de sig så ind i disse talrige loger, er dybt bevægede over Lucia-optog. Og når kirkerne på særlig måde er pyntede til høstgudstjeneste, eller der tændes adventskrans eller arrangeres festgudstjeneste med lys og blomster, så strømmer folk til.

En ung pige - nylig hjemkommen fra England - sagde en dag: Dersom vi herhjemme i de fleste kirker gjorde gudstjenesten mere festlig, ville der komme mange flere.

Hvad venter folk af kirken? Her er en håndfuld af forskellige svar. Vi venter, at præsten skal gå på husbesøg - dele glæder, sorger og bekymringer med os. At gerningen skal være et kald for ham, så han ikke er mere optaget af alt muligt andet, f.eks. undervisning i regning, tegning, sprog og lignende, var det så endda religion han underviste i.

Vi venter, at kirken i højere grad skal tage ansvar for religionsundervisning af vore døbte børn. Det siges, det er svært at få lærere til det, og det er et spørgsmål, om kirken i det hele taget kan være tjent med den undervisning der i mange tilfælde finder sted.

Vi venter, at kirken skal holde kontakten med os efter vores konfirmation, f.eks. ved at give os noget af det vi kan lide gennem ungdomsklubber, så ville vi også få lyst til at komme i kirken, så kendte vi den jo fra hverdagen. Kirken sætter sig ikke ind i vore problemer og prøver ikke at forstå os. "Når jeg en sjælden gang kommer i kirke, venter jeg mig en fantastisk

bunke. Jeg venter at få fred i mit sind, svar på, hvorfor jeg er her, hvad meningen med livet er o.s.v." En livsforsikringsagent erklærede, at han ventede, kirken skulle komme og hale ham i land, når han engang lå på sit yderste, og tilføjede, at han - som han kunne bandede! - havde så ondt af det for alle disse gamle mennesker, der aldrig fik besøg af kirken. Alt dette og meget mere er umenneskelige krav at stille til en præst, og det er væsentligst ham, udtalelserne er rettede imod. Skal en præst i et stort sogn forberede sine prædikener, holde gudstjenester, konfirmandundervisning, træffetid, kontorarbejde, skriftemål, hjemmealtergang m.m. har han nok at gøre. Derfor må kirken med biskopperne i spidsen på en helt ny måde sørge for en stab af veluddannede medarbejdere. Det offentlige har sørget godt for legemerne, men kirken har forsømt de mange sjæle, og jeg forstår ikke, at kirken ikke forlængst har gjort sig solidarisk med vore diakonissehuse. Der har vi haft de store muligheder for uddannelse af såvel diakonisser som ikke-diakonisser. For ca. 30 år siden sagde dr. theol. L. J. Koch: "Jeg tror, den tid vil komme, da kirken må overtage religionsundervisningen af sine døbte børn, det bør Diakonissestiftelsen besinde sig på og uddanne søstre dertil". Desværre er søstertilgangen gået stærkt tilbage år for år, så den ene post har måttet opgives efter den anden, og Diakonissestiftelsen har nu - for mig at se - taget den højst beklagelige beslutning at ændre systemet og kalde nye unge ind til en ordning med dragtfrihed uden for tjenesten og selv at oppebære deres løn. De kan selv læse om det i den nye årbog. Tidligere gik vi ind i gerningen, fordi vi følte kald til at give alle vore evner og kræfter under denne særlige form for tjeneste uanset løn og fritid. Vi bar en fælles dragt, der ligesom var vort visitkort. Alle havde samme løn, derved blev der penge til pionerarbejde og til opretholdelse af det fælles søsterhjem m.m., og der blev skabt et særligt fællesskab. Naturligvis kan nyordningen ikke gennemføres med eet slag, da den vil koste meget store summer at gennemføre. Og det er da heldigvis også således, at de indviede diakonisser, der ikke ønsker at gå ind under nyordningen, kan forblive under de gamle grundbestemmelser, der har vist sig at være så værdifulde for os i vor gerning.

Denne nyordning er sket i håb om derved at øge søstertilgangen. Havde kirken taget medansvar for søstertilgangen ved at omtale gerningen i konfirmandstue og på prædikestol og ved forhandlinger med diakonissehusene om arbejdsopgaver og lignende, tror jeg ikke, vi var kommet så langt ud, som vi er. Kirken har haft mere i diakonissehusene og den flok af søstre, der har ønsket at tjene den med alle evner og kræfter uanset løn og fritid, end den har gjort sig klart. Skal kirken nå ud til moderne mennesker, kræves der kristendomskundskab og praktisk dygtiggørelse. Rammen for dette har vi i vore diakonissehuse. Diakonissestiftelsen har i flere år uddannet højt kvalificerede sygeplejersker under navnet hjælpesøstre på lige fod med diakonisserne; hvorfor ikke gøre det samme til "sjælepleje"? Jeg tænker f.eks. på virkeliggørelsen af forstander Krabbes forslag vedrørende problemfamilier, kirkens ungdomsarbejde, religionsundervisning, sognemedhjælperne til hjælp for præsten med husbesøg o.s.v. o.s.v. Der må i det hele taget et meget snævrere samarbejde til mellem kirken og de forskellige former for menighedsarbejde, f.eks. ved oprettelse af stiftskomiteer. Der øses penge ud til forsorg på snart sagt alle områder, derfor kan kirken heller ikke være tjent med, at kirkeministeriet sidder så hårdt på kassen, som det gør, når det gælder kirkelige opgaver. Der kan ikke engang bevilges nogle få tusind til ansættelse af en sognemedhjælper. I England uddanner man kvinder til kirkelig tjeneste på fabrikker, blandt det indkaldte mandskab til hjælp for kærester og hustruer, til søndagsskolearbejde, til arbejde i problemfamilier og betaler både uddannelse og løn.

Her er noget for vore biskopper at tage fat på. Er der ingen penge, må kirkeskatten sættes op. Der var meget mere at sige om dette, men lad det være nok at sætte tankerne i gang.

Vil alt dette da ikke være at sætte menigheden ud af spillet? Nej, den har en helt anden opgave, som er mindst lige så vigtig. Der kræves uddannelse på alle punkter. Hvorfor skal kirken på dette punkt være bagefter og derved blive et let bytte for alskens slags sekter og ude af stand til at give ordentlige svar? En ung mand sagde sådan noget lignende som: "Kirken - menigheden - lever ikke det ud i hverdagen, som den siger den

modtager i gudstjenesten om søndagen. Det er, som om I låser jer inde i jeres kristendom - isolerer jer. I lever den ikke ud i hverdagens mange gøremål og opgaver". Flere har sagt noget tilsvarende, og de har ret. Dette er den største anklage imod os alle.

Man arrangerer kristelige møder og sammenkomster for den sædvanlige lille flok og har ikke interesse for det almindelige menneskeliv med sin næste og at tage medansvar for det, bruge alle de kontakter og muligheder, der ligger for vor fod. Derfor lyder det rundt omkring os på spørgsmålet: Hvad venter de af kirken? Ingenting - ingenting! For de har aldrig eller alt for sjældent mødt den levende kirke i deres hverdagsliv og interesser. Lægfolket svigter dem. Et lille eksempel, der kan føres videre ud: En aften gik jeg til politisk møde - ikke eet kendt ansigt fra kirken. Det samme var tilfældet en aften til et kulturelt møde.

Vi skal ikke gå ud og prædike i tide og utide for folk; men vi skal være rede til at aflægge regnskab for det håb, der bor i os, og den hjælp og kraft, der ligger i kristentroen, når det er naturligt - leve kristent menneskeliv - se på hvert menneske som det Guds barn, han blev i sin dåb - møde dem på lige fod. Det ventes der af den enkelte i menigheden. Og naturligvis ventes der, at han indtager sin plads i kirken søndag efter søndag, uanset om han har lyst eller ej! Det er simpelthen en kristenpligt! En dame sagde: "Vi venter af jer, at I går ud midt iblandt os, viser det og siger det til os, at der er hjælp i at tro på Gud, og så må I tage os ved hånden og føre os ind i kirken og hjælpe os med det, vi møder der, og som vi måske ikke forstår i begyndelsen."

Og så til sidst: "Hvad venter De af kirken?" Alt! og jeg får det - al synd og menneskelige skrøbeligheder tiltrods, vil nogle sige. En lille dreng pegede en dag på kirken og spurgte mig: "Hvad er det for et hus?" - "Det er Guds hus", svarede jeg og ville komme med en nærmere forklaring, men drengen afbrød og sagde: "Nå, det er dér, hvor Gud bor". Ja, det er dér, hvor Gud bor, og hvor Gud selv på en særlig måde handler i kærlighed mod os alle. Så ofte vi vil, dér kan vi komme og i skriftemålets stund høre det sagt til mig, den enkelte, af Gud selv gennem præstens mund: "Din synd er dig forladt!" Det gamle er forbi, alt er blevet nyt, gå bort

i fred - og så går man bort i fred og med en ny glæde i sit hjerte. Søndag efter søndag taler Gud til os lige ind i det, der er vor situation, gennem ordet, prædiken, salmerne og bønnerne - tager imod vor tak og lovsang og vore bønner for andre og os selv, og i gudstjenestens højdepunkt, altergangen, gør Kristus sig til eet med os, så vort liv bliver hans liv, og hans liv bliver vort, og således, at vi ikke er ene om noget. Og når gudstjenesten slutter, bliver vi sendt ud i hverdagen med Guds velsignelse lysende over os i alle kommende hverdage. - Min sjæl! hvad vil du mer! (Foredrag 1/9-1963 ved kirkedagene i Risskov)

Søster Ragna,
Randers.

PERISKOP

AKTUELT FRA ET PAR AF BRØDRELANDENES KIRKER

I en prædiken i RE-FORMATIOs sidste nummer over skattens mønt konkluderes således: "I dagens situation kan vi ikke høre tekstens spørgsmål ret, om vi ikke i stedet for "kejseren" tør læse: staten, folketinget, det kirkelige magtorgan, som menighedsrådet ofte er, den store danske folkeopinion. Når vi gør det, så er dagens tekst lige så brændende aktuel, som da begivenhederne skete første gang"

På grundlag af informationsbladet "Kyrklig Samling Kring Bibeln Och Bekännelsen" 1963, nr. 4 & 5, vil vi rette periskopet imod vore brødrelande Norge og Sverige og betragte de aktuelle kirkeforhold dér, specielt i deres relation til "kejseren".

I Norge er statskirkeordningen på ny kommet i

søgelyset, aktualiseret af et par begivenheder, som har vakt stor debat.

En af regeringen nedsat komite har i efteråret 1962 offentliggjort et forslag til ny lov for tros-samfund. Der er navnlig to punkter i forslaget, som vækker uro: 1) Der åbnes adgang for den, som ikke vil lade sig døbe, til alligevel at kunne blive medlem i den norske kirke. 2) Der åbnes adgang for ikke-lutheranere til at blive lærere i kristendomsundervisning i den offentlige skole.

Det glædelige i situationen er, at biskopperne i en fællesudtalelse kraftigt har taget til genmæle. Man er klar over, at det i begge tilfælde simpelthen er kirkens karakter af at være bekendelseskirke, som står på spil. Ja, mere endnu: Man ser klart, at det første forslag simpelthen betyder en underkendelse af den norske kirkes kvalitet som virkelig kirke i åndelig forstand. Og i det andet forslag ser man med rette forstadiet til den konfessionsløse kristendomsundervisning.

Mod sig har kirken folkereligiositeten og "tidsånden" repræsenteret i samtlige politiske partier i Stortinget fra yderste venstre til højre. Ja, pastor Gunnar Stålsett, Elverum, som er vor kilde, mener, at selv Kristeligt Folkeparti må give et splittet votum i sagen.

Den anden begivenhed, som har aktualiseret statskirkeproblemet, er ordinationen af en kvinde, den 51 år gamle Agnes Vold, til at være præst på radiumhospitalet i Oslo.

Ved at åbne adgang for kvinder til at blive ordineret har regeringen understreget sin manglende respekt for kirkens selvbestemmelsesret "in sacris". Efter den norske alterbog, som er lov givet ved kgl. resolution, skal ordinationen foretages af biskoppen i vedkommende bispedømme - eller - med dennes samtykke - af en anden biskop. Biskop Smemo har afslået både selv at ordinere og at give nogen anden biskop sit samtykke dertil. Men kirke departementet og statsrådet har ikke des mindre frejdigt tilladt sig at ringeagte både den rette kirkelige myndighed og alterbogen. Og i biskop Schjelderup, Hamar, fandt statsmagten sin trofaste håndlanger, som vovede at ordinere Agnes Vold uden at skele til, at han således brød ind i en anden biskops myndighedsområde.

Over for disse overgreb fra statsmagts side forstår man, at der nu arbejdes, dels på en kirkelig samling på

bekendelsens grund, dels på at få en kommission nedsat til at udrede kirkens stilling med sigte på, at et brud med staten en dag kunne være et faktum.

I S v e r i g e har der været afholdt kyrkomöte. Her blev der behandlet mange spørgsmål af største vigtighed også for denne vor sammenhæng.

Kyrklig Samling tog initiativ til forslag med begæring om, at r e l i g i o n s f r i h e d s l o v e n ændres, således at medlemskab i den svenske kirke konstitueres af dåben - og ikke som hidtil af tilmelding. Man henviste til, at den hidtidige ordning vanskeligt kan forliges med Bibelens, bekendelsesskrifternes og kirkehåndbogens dåbssyn, ligesom den underkender kirkens karakter af at være virkelig kirke i religiøs forstand. Kirkelovsudvalget konstaterede, at forslaget berører et centralt spørgsmål for den svenske kirke. Forslaget afsloges dog og henvistes til behandling under udredningen af forholdet kirke-stat.

Fra Kyrklig Samlings side foresloges også en ændring i lovgivningen, således at dåb og konfirmation skulle blive vilkår for kirkelig stemmeret, valgbarhed til kyrkofullmægtige, kyrkoråd og kyrkomöte, samt at vilkår for medlemskab i kyrkoråd, kyrkomöte og domkapitel skulle være, at den valgte skulle være kendt for trofast deltagelse i menighedens kirkeliv.

Forslaget afsloges af både udvalg og kyrkomöte.

Kyrklig Samling kommenterer: At der skulle være noget galt i, at udøbte mennesker er medlemmer af domkapitlet, eller at kyrkofullmægtige og kyrkoråd ofte sammensættes efter politiserende principper og kommer til at bestå af mennesker, som er fremmede for kirkens lære og liv, forekommer alt for mange både naturligt og betydningsløst. Lægmandsbevidsthed tolkes som modsætning til "præstevælde" og betyder derudover ingenting.

Forslagstillerne fremholdt, at det var helt i overensstemmelse med det bibelske kirkesyn, at lægfolket aktiviseres. Men dette bliver til skade for kirke og menighed, om lægfolket kan være mennesker, der er fremmede for kirken. Lægmand betyder "medlem af folket", d.v.s. Guds folk. Det er med andre ord det samme som kirkefolket, den gudstjenestefejrende menighed, som henter kraft og ledelse fra ord og sakrament.

Muligheden for, at mennesker, som står fremmede for eller til og med er fjendtlige mod kirken, styrer dens

liv, indebærer jo større farer for Kristi kirke, jo større beføjelser en fortsat lovgivning giver lægfolket.

Et spørgsmål, som har givet anledning til megen uro i forholdet stat-kirke, har præstens pligt til a t v i e f r a s k i l t e været. På kyrkomötet blev forskellige forslag stillet til løsning af dette prekære spørgsmål. Kirkelovsudvalget og kyrkomötet gik ind for et kompromisforslag stillet af højesteretspræsident Björn Kjellin. Forslaget betyder i praksis, at en præst, som mener, at vielse af en fraskilt strider mod kirkens ægteskabssyn, ikke længere udsætter sig for straf - noget som den svenske kirkes præster alene i kristenheden har risikeret - om han vægrede sig ved at vie. Kirken skal derimod sørge for en villig præst.

Dette forslag blev dog ikke vedtaget uden debat.

Redaktør Arndt Johansson, Falun, var bekymret for to ting. Her tales om, at man skal tænke på præsterne og kirken, men hvem tænker på menneskene? spurgte han. Vi har et øget antal præster, som vægrer sig ved at vie. Det medfører en øget konflikt, som for kirkens del kan blive meget alvorlig.

Biskop Sven Danell påpegede heroverfor, at det vigtigste er, at kirken får fuld mulighed for at forkynde Guds vilje om ægteskabet uden at modsige sig selv i handling.

Om en eller anden form for r i g s s t y r e l s e for den svenske kirke handlede to af forslagene ved årets kirkemøde.

Borgmester Nils Rappe, Jönköping, pegede på, at tendensen i forslaget til ny grundlov er at afvikle kirkeministeriet som kirkens styrelse. Han sagde, at når resultatet af igangværende udredning kirke-stat er klar, kan den komme til at indebære betydelige forandringer for kirken, og det er da nødvendigt at eje en central styrelse, som kan varetage kirkens interesse

Forslagstillerne fremholdt, at meget bør være afhente fra Finlands kirke. Allerede med den nuværende forbindelse mellem kirke og stat kunne en sådan styrelse overtage en del arbejde fra kirkeministeriet. Finlands system viser, at dette kan gennemføres.

Forslaget overdroges på kirkelovsudvalgets forslag til udredningen af forholdet kirke-stat.

En eller anden form for rigsstyrelse ønskede også de

folkekirkelige i det forslag, som fremlagdes af redaktør Johansson, Falun. Han kaldte det "församlingsförbund", og han henviste i motiveringerne bl.a. til sit forslag i 1958 om "kirkens bedre tilpasning som folkekirke i vor demokratiske tid". Dette församlingsförbund skulle opbygges med en förbundsstämma (rikskyrkofullmäktige) og et iværksættende organ (rikskyrkoråd). Hensigten skulle åbenbart være at tilfredsstille det, forslagstillerne udtrykte med ordene: "Fremfor alt fra menighederne udgår ønsket om en demokratisering af kirkens organisation". Forslaget afsloges.

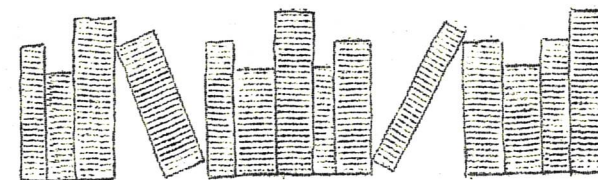
Lester Wikström har i en artikel i Norrländska Socialdemokraten, Boden, kommenteret folkekirkelighedens forslag.

Han siger, at man til sidst bliver forvirret af al den tale om, at demokratiet ikke har slået igennem i kirken. Hvad mener man? Har vi ikke kyrkofullmäktige og kyrkoråd og får ikke folkeviljen sjældent god udtryksmulighed i præstevalgene? Vist kan demokratiet drives videre, men man spørger sig selv, om det er nogen lykkelig variant af demokrati, som social-etikerne efterlyser.

Han tager også "tilpasningsforslaget" fra 1958 op til drøftelse, hvor der stod, at "tros- og bekendelsesspørgsmål ikke skal være reserverede alene for eksaminerende og viiede præster". Og han spørger: "Skal tros- og bekendelsesspørgsmål afgøres gennem majoritetsbeslutning på förbundsstämman?" Et spørgsmål, som den nye folkekirkelighed utvivlsomt inderst inde besvarer med et ja.

Wikström fortsætter: "En demokratisering skulle da indebære, at præst og lægmand arbejder side om side i kirken som lemmer i et og samme legeme hverandre til tjeneste for at udtrykke sig bibelsk, og som jeg synes, demokratisk. Men det sociale udvalg mener, at man kan gå et trin længere: om lægmanden før betragtedes som præstens medhjælper, så skal nu præsten betragtes som lægmandens medhjælper. For at give denne tese eftertryk siger man, at et sådant forhold ikke blot er motiveret af demokratiseringsprocessen, men også af et bibelsk reformatorisk syn på menigheden"

Povl Dahl,
Ålsø.



L A S T

Johannes Nielsen: Unge par. KFUM og KFUK. 46 s. 3,00kr.

Som den sidste af publikationerne i serien "Hjælp til kristenliv i hverdagen" har KFUM og KFUKs HA-landsudvalg udgivet pjecen "Unge par" udarbejdet af pastor Johannes Nielsen, Esbjerg. Der er grund til megen glæde over og respekt for det arbejde, der er lagt i såvel udgivelsen som udarbejdelsen af dette lille hefte.

Det er jo rigtig skønnet af HA-udvalget, at der er behov for denne hjælp, og man har åbenbart også fundet den rette mand til det. Det er både dygtig og sund vejledning, der gives her. Man glæder sig over både grundsyn og detaljer i vejledningen. Den serveres i en meget velskreven - næsten f o r velskreven - form, og den er ledsaget af gode, morsomme og tidssvarende små illustrationer fra Bjarne Steengaards hånd. Hftet må således være ypperligt til at løse sin opgave som studiehefte i samtalegrupper og studiekredse, skønt det vil være synd for både hftet og de deltagende, hvis man tror, at det hele bare er samtalestof og ikke forpligtende.

Skal der endelig påpeges mangler - for fejl synes der ikke at være - må det nødvendigvis være disse, at ægteskabets sakramentale virkelighed ikke udfoldes i tilstrækkelig grad ud fra Ef.5,31-32. Det ville nemlig belyse både ægteskab og kirkegang tydeligere, og det ville føre over til det problem, som ikke behandles i pjecen, og som der kludres mest med både fra ægtefolks og præsters side, nemlig skilsmissen og den kristnes kald til lidelse. Endvidere burde ægteskabet som et kald have været understreget og stillet over for det andet kalds mulighed, nemlig kaldet til ugift stand til yderligere opmuntring og forpligtelse både for gifte og ugifte. De sidstnævnte må vel også stadigvæk kunne nyde KFUM og KFUKs bevågenhed.

Poul Exner,
Anholt.

INDHOLDSFORTEGNELSE 1963

Beck, Vilhelm:	Af en Helligtrekongers-prædiken	173
Beckmann, Heinz:	En lægmands tale til præsterne ..	89
Dahl, Povl:	PERISKOP: Från hinsidan	19
-	- : Kirkefornyelsen i U.S.A. ...	163
-	- : Aktuelt fra et par af brøderlandenes kirker	192
Dinesen, Palle:	TEOL.BIDR.5: Epiklesen i den oldkirkelige liturgi ...	108
Dolmer, Per:	KOMMENTAR: Søndagspligt og messefald	32
-	- : Adskillelse mellem kirke og stat	133
-	- : LÆST: Viggo Berg: Kirken og det moderne demokrati	25
-	- : - : N.R.M.Oppermann: Det jordiske himmerige	27
-	- : - : Peter Schindler: Maria-Bogen ..	24
Eriksen, Percy:	Faktorernes orden er ikke ligegyldig (prædiken)	97
Exner, Poul:	Høj Kirkelighed - kæpheste eller trækhest	65
-	- : LÆST: Johannes Nielsen: Unge par	197
Fibiger-Erlandsen, V.J.:	Et engelsk forsøg på at tage dåben alvorligt	113
Glenthøj, Jørgen:	LÆST: Høj kirkeprædikener samlet af Poul Ulsdal	58
Grundtvig, N.F.S.:	Troen og Aanden - og Hjertet (prædiken)	121
Hansen, C.B.:	Men hjælperen, Helligånden (prædiken)	61
-	- : KOMMENTAR: Fra Tønder, Odense og andetsteds	101
-	- : Almanakhistorier og hus-spøgelser	152
Hansen, J.Em.:	TEOL.BIDR.6: Om bispeembedet	126
Hunter, Rodney:	PERISKOP: Englands Nazareth	118
Jensen, Edm.:	En skærtorsdagsprædiken	29
Kristenhedens kirkesamfund,	en kommende radiodebat	171
Krogh, Ejnar:	Kommunionvers	42
Kühl, Th.:	LÆST: Evangelium og sakramente, festskrift til K.E.Skydsgaard	56
Lunn, Tage:	Danske kirkevidnesbyrd om nadveren ...	36
Luther, Martin (v/B.R.):	Alterets sakramente	50
Mejndor, S.:	Den gode hyrde (prædiken)	77

Mejndor, S.:	PERISKOP: Tysk høj kirkelighed	137
Nielsen, Johs.M.:	Fra søndagsmesse til hverdagens tjeneste	159
Okkels, H.O.:	Det almindelige præstedømme	83
Pallesen, O.Lund:	TEOL.BIDR.1: "Extra usum"	7
-	- - : - - 3: Inkarnation og historie, 1.afsnit ..	67
-	- - : - - 4: Inkarnation og historie, 2.afsnit ..	85
-	- - : - - 7: Et høj kirkeligt embedssyn, 1.afsnit	154
-	- - : - - 8: Et høj kirkeligt embedssyn, 2.afsnit	180
Ragna, søster:	Hvad venter folk af kirken?	185
Riisgaard, B.:	Om kirkens frihed og fasthed	12
-	- : KOMMENTAR: Sognesammenlægning	79
-	- : - : Folkekirkelige strukturer og ændringer og kirkens struktur	122
-	- : - : Lommeformat eller kirkeudgave	176
-	- : LÆST: Antifonale til Ungdommens Tidebog	145
Schrøder, Urban:	LÆST: Helge Fæhn: Manuale Norvegica	140
-	- : - : Holger Andersen: Landsbypræst mødes med Rom	167
Stjernfelt, Ole:	TEOL.BIDR.2: Et rent offer	42
Studsgård, A.:	Kirkedagene i Risskov (referat) ..	146
-	- : LÆST: Høj kirkeprædikener samlet af Poul Ulsdal	58
-	- : - : Kritik til kirken (Søndagsuniversitetet)	94
-	- : - : Henrik Christiansen: Galaterbrevet + Elith Olesen: Jesus lever, 10 bibeltimer	144
Ulsdal, Poul:	Giv Gud, hvad Guds er (prædiken)	149
-	- : KOMMENTAR: Høj kirkelig debat i 1962	3
-	- : - : Vækkelse og høj kirkelighed	63
-	- : I forbifarten: "Jeg har hjemme i trygge-land"	75
Vestena, V.:	"Du overlod os ikke til syndens og dødens lod" (prædiken)	1



RE-FORMATIO udsendes af en kreds af præster i den danske kirke. REDAKTION: Urban Schrøder, Varnæs; O. Lund Pallesen, Lyngby; Poul Ulldal, Hejls; Per Dolmer, Laurbjerg; B. Riisgaard, Rimsø pr. Voldby (ansvarshavende). EKSPEDITION: Povl Dahl, Ålsø pr. Grenå, giro 881.42, telefon Ålsø (063) 3.16.08. Bladet kommer i mindst 6 årlige numre og koster 8 kr., for studerende dog 6 kr.